

Kurum	: Işık Üniversitesi
Başlık	: Deprem Sonrası Kısa Vadeli, Orta Vadeli ve Kalıcı Barınma Örnekleri
Konuşmacılar	: Dr. Rüksan TUNA, Prof. Dr. Özgen Osman DEMİRBAŞ, Prof. Dr. Nuran ZEREN GÜLERSOY, Prof. Dr. Aykut KARAMAN
Video Adresi	: https://youtu.be/k5qTeWC142A
Yayın Tarihi	: 07.03.2023

Özgen Osman Demirbaş: İyi akşamlar. Hoş geldiniz. Işık Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesinin başlatmış olduğu yaşadığımız üzücü depremler sonrasında bilimsel anlamda paylaşımı hedefleyen seminerler dizisinin üçüncüsündeyiz. Geçen pazartesi başladık. Hızlı bir başlangıç yaptık. Bugünkü konuğumuz Rüksan Tuna. Dr. Rüksan Tuna Hocamız bize deprem sonrası, afet sonrası kısa vade, uzun vade ve kalıcı barınma ile ilgili bir seminer verecek, örnekler sunacak. Bu konuda bilgilerini aktaracak. Ben çok vakit kaybetmeden sözü hemen Hocama aktarmak istiyorum. Merakla bekliyoruz, dinliyoruz. Buyurun Hocam söz sizin,

Rüksan Tuna: Teşekkür ediyorum ben de beni davet ettiğiniz için hemen paylaşımı başlatayım. Bu sunumda, 2 bölümde oluşturdum bu sunumu. Birincisi, öğrencilerimiz için hocalarımız hepsi örnekleri biliyorlar, ama öğrencilerimizi birazcık teşvik etmek isterim. Şöyle ki dünyamızda afetler devam edecek. Türkiye’imizde özellikle deprem başta olmak üzere afetler devam edecek. Gönül ister ki Işık Üniversitesi öğrencileri de içmimarlar olsun, endüstri tasarımcıları olsun mezun olmadan önce bu konuda biraz düşünsünler. Bu afetler için biraz barınma örnekleri bir tasarlayıp öyle mezun olsunlar, biraz kafa yorsunlar. Elbette ki bu göstereceğim örneklerden çok daha güzellerini tasarlayacaklarına eminim. Birazcık teşvik etmek, biraz özendirmek bu tür yarışmalar açılacaktır mutlaka el ele verip birçok disiplin içmimar, mimar bir arada, endüstri tasarımcısı bir arada bunları yapacaklardır. Keşke böyle bir dersleri olsa mezun olmadan önce bu tür kırılğan ve mağdur gruplar için bir tasarım yapıp öyle mezun olsunlar. Bu tür çalışmayı diğer okullarda da yapmıştık. Çok güzel tasarımlar da ortaya çıkmıştı. Umuyorum bu okulda da bu tür çalışmalar olur, olması gerekir diye düşünerek çabucak sunuma başlayayım. Bu örnekleri çok kısa olarak; kısa dönemli, orta vadeli ve kalıcı olarak 3’e ayırdım. Her birinden üçer beşer örnek yaptım. Çok fazla örnek var kendi ofislerinde bu işe kafa yoran, kendini buna adayan mimarlık ofisleri var. Bunların sürdürülebilirlik açısından incelenmesi, devamının gelmesi bazı noktaların altının çizilmesi için birkaç örnek vereceğim sadece öğrencilerimiz için. Kısa dönem örneklerine baktığımız da bunların özellikleri tabii ki acil ve hız öne çıkıyor. Hızlı kurulum, hızlı yerine nakliye ve tabii ki bu hızı sağlayacak olan da pek çok şey var; hafiflik örneğin, kolayca paketlenme gibi özellikleri var. Bunların altını çizmek gerekir ve bu tür örneklerde şu andaki yapılan örneklerin olumsuz taraflarının da altını çizmek gerekir. Yalıtım çok önemli, yerle ilişkisini çekmek, kesmek çok önemli. Yerden soğuk gelmemesi gerekir. Bu tür tasarımların olumlu taraflarına baktığımızda yüksek teknoloji malzemeler kullanıldığını görüyoruz. İşte alüminyum çerçeveler gibi iskeletini onunla kurmak çok önemli. Su geçirmeyen, membranlı tekstil örtüler kullanmak, polikarbonatlar gibi hafif ve katlanabilir, kolay paketlenabilir malzemeler kullanmak gibi ve bütün bunların

ötesinde biliyoruz ki ısınma ve elektrik için bazen yangınlar çıkıyor şeyde. Bunun için yenilenebilir enerjilerin adaptasyonu önemli. Fotovoltaiklerin bu çadırlara adaptasyonu, entegrasyonu önemli gerek aydınlatma, gerek ısınma için. Tabii bu arada çok güzel örnekler de var. Geleneksel malzemeli çadırlardan kıl çadırlar, ülkemize de yardım olarak geldi ve kuruldu. Bunların formlarından veya su geçirmezlik özelliklerinden bunların altını çizerek ilham almak ve tasarım yapmak mümkün. Ben size İkeanın yapılmış ve kullanılmış hâlide İsveç'ten Türkiye'ye gelerek kurulmuş olan çadırlarından tasarım aşamasında kalmış "Designobis, Shiftpod, Weaving Home" gibi örnekleri vereceğim. Bir de SURİ'yi örnek olarak vereceğim. Birincisini çabucak geçeyim. İkea Vakfının BM Mülteci Komisyonunda birlikte oluşturduğu 2013 yılında ortaya çıkardığı bu örnekleri -Ahsen Hocam da vermişti- 17.5 m²lik, işte 5 kişinin barınabileceği, dış duvarların modifiye edilebileceği, yalıtım katmanlarının ilave edilebileceği ve 2 yıl süresince afet bölgelerinde denenip, kullanılıp ve geri bildirimlerle geliştirileceği varsayılan bir tasarım bu. Etiyopya, Irak ve Lübnan'da kullanıldı. Görüldüğü gibi şey entegrasyonu fotovoltaik entegrasyonu var. Havalandırması var. Üst çatı örtüsüne 2. bir katman eklenebilir. Bu alüminyum katkılı örtü, gündüz güneşi yansıtabilir sıcak iklimlerde veya benzer şekilde geceleyinde soğuk havayı geçirmeyerek geceleyinde içeriye sıcak tutar. Burada öğrenciler için tekrar söylemek istiyorum. Pencereler dışarı açılıyor ve havalandırma pencercikleri var. Bu örneklerde tabii ki kapı ortadan açılıp ve tek bir mekân olduğu için kapı açılır açılmaz bir mahremiyet problemi var. Bazı örneklerde şu alüminyum borulara perdeler takıldığı görüldü. Bu örnekte olduğu gibi bu şanslı bir aile kilimleri var çünkü sıcak tutacak. Bunun olmadığı yerlerde altta çift cidarlı bir yalıtım gerekir ki bu kurulan sahra hastanelerinde o İtalyanların falan kurdukları sahra hastanelerini incelediğimizde çift cidarlı olduğunu, yerle bağının kesildiğini görüyoruz. Bu Afrika'da kullanılan bir örnek. Görüldüğü gibi sıcak iklim, kapı açık tutulmak durumunda kalındığı zaman içeriinin mahremiyeti zedelendiği için bir geçici perde yapılmış ve en nihayet 2023 bizim depremimizde geçen hafta gelip kullanılan, kurulan bu modelin geliştirilmiş örnekleri. Burada 2013'teki modelde tek havalandırma olmasına rağmen 2023'te demek ki bu yeterli olmadı ve çift havalandırma penceresi olduğunu görüyoruz. Yine tasarımcı arkadaşlar için söylüyorum, bu pencereler tamam dışarıya açılıyor, ama buraya herhangi bir katlı 2 katlı yatak konduğunda bu bu pencereleri engeller. Acaba çatıdan ışık alabilir mi? diye de düşüncelerini isterim. Diğer örnek; "Tentative" isminde Designobis'in bir çadırı. Burada yerle ilişkisinin koparılması olumlu bir örnek. Çatıda su biriktirmesi ve oradan gün ışığı alınması da olumlu bir örnek. Bunun da dışında güzel bir tekstil var, membran var. Yine İkea gibi 30 cme inebiliyor paketlenildiğinde ve hep acil ve hızlı demıştik, hafiflik demıştik. Açıldığı zaman tamam, 2.5 metreye ulaşıyor, içinde dolaşılabilir. Yerle ilişkisi koparıldığı için her türlü araziye ve iklime uyumlu olduğu söyleniyor. Kompakt olması güzel. Kapitone edilmiş bir tekstil membranla kaplanmış olması güzel. Bu perlitte yalıtım yapılmış olması güzel. Alüminyumun kolay bükülebilen ve kolay monte edilebilen bir iskeleti olması alüminyumdan güzel. Çatıda su toplama, aydınlatma ve havalandırma imkanı olması güzel. Zemin döşemesinin ısı yalıtımlı ve geri dönüştürülebilir kompozit bir deckten oluşması en önemli faktörü yere yatılarak kalındığında boyutları biraz Türk ailesine uygun değil. Belki 2 kişilik daha büyükleri düşünülmeli. Diğer; "Shiftpod" Christian Weber'in tasarımı. Burada da gördüğümüz gibi bir kompakt çadır formu var. Fermuarla kapanan ve gerçekten içeriye suyu ve havayı geçirmeyen bir tasarım. Bunun özelliklerine baktığımızda, bu çadırlar içinde ilk yardım malzemeleri kitiyle birlikte tasarlanmış. O anlamda ilk etapta da gerçekten daha faydalı gibi. Rüzgâra dayanıklı formundan dolayı. Dikdörtgen formlar rüzgârı daha fazla alıyorlar ki nitekim geçen hafta İskenderun'daki o şiddetli rüzgârda uçan çadırları da gördük. 4 kişilik bir aileye hitap edebiliyor. Acil barınma formu olan çadırların zaten 1 hafta ile 4 hafta arasında kullanılması öngörülüyor. Daha uzun süreler orta vadeli barınmalara geçilmeli. Bu Weber'in şirketi var. Christian Weber'in Advanced Shelter Systems. Bu Yunanistan'daki mültecilerden Hawaii'deki evsizlere kadar ulaşan ve kullanılan bir

çadır formu. Bir sonraki Abeer Seikaly'nin genç bir tasarımcı, ödüllü bir tasarımcı. "Weaving Home" fikri basit, gayet basit. Bu birbiriyle modüler olan özellikle endüstri tasarımı öğrencilerinin dikkatini çekecektir. Tepede büzülen, altta genişleyen, genişlediği zaman 5 metreye ulaşan ve üzerindeki bu özel kanallardan hem ışık alabilen hem bu kanalların arasında suyun toplanacağı öngörülen bir tasarım. Bu da yine öğrencilerimiz için ilham verici olabilir. Çünkü tepeden bir gün ışığı alıyor ve diğer alanları depolama içinde kullanabilirsiniz. Bu sinüs dalgaları, eğrileri olarak tasarlanmış. Kumaşta yapısal kumaş diğerleri gibi yüksek teknoloji membranlar. Bunlar güzel özellikler. Bir diğer "Shelter Unit for Rapid Installation" SURI kısaca Suricatta sistemlerinin tasarladığı. Bu da bir malzeme firmasının şeysi yine gün ışığı için büyük pencereler yapılmış. Yine güneş enerjileri fotovoltaik entegrasyonu sağlanmış. Bir önemli özelliği daha yerden, zeminden koparılmış bunlar güzel özellikler. Orta Doğu ve Sahra Altı Afrika'sında kullanılıyor. Şu fotoğrafta gördüğünüz gibi âdeta bir karton kutuyu nasıl katlayıp açarak 2 boyuttan 3 boyuta geçiriyoruz. Bu da yine aynı şekilde çok çabuk kurulumlu ve hafif. DuPont firması, yalıtım firmasının bu yalıtım katmanları polikarbonat ve nefes alan bir membrandan oluşuyor. Tabii ki her tasarım gibi bu da geliştirilebilir, iklime uyumlu hâle getirmek için kil ya da kum ile kaplanarak ilave bir yalıtım katmanı oluşturulabilir. Buraya kadar olan kısa vadeli, kısa dönem çözümlerinde hep yüksek teknoloji, kolay paketlenme, kolay kurulumu görmüştük. Orta vadeli örnekler de ise 'iklime uyum' ön planda. Çünkü bunu 1 ay ile 12 ay arasında öngörüyoruz. Bu örneklerde de yerel malzemelerin bulunduğu yerde kullanılacak olan yerde malzemelerin öne çıktığını görüyoruz. Yerel işgücü, burada çok çok çok önemli! Çünkü mağdur olan insanların, evini barkını kaybetmiş olan insanların yine kendileri için bir şeyler yapabilmesi ruhen de sağalmalarına yol açıyor. Yerel işgücünü kullanmak bu anlamda onlara başka beceriler kazandırmak, kendi evini yaptıktan sonra başkalarına yardım etmek toplum olarak, bir bütün olarak iyileşmeyi de sağlıyor. Orta vadeli çözümlerde, akademik destek çok önemli. Üniversitelerin gerek hesaplamalarda, gerek mühendislik yardımında bulunması gerek tasarımda çok önemli. Bu örnekleri göstereceğim size. Orta vadeli örnekler, yine kalıcı barınaklar gibi eski yaşamı ve yaşam alışkanlıklarını devam ettirmeye çalışırlarsa ancak başarılı oluyorlar. Bu anlamda sürdürülebilir olabiliyorlar ve bu orta vadeli örneklerde de mutlaka bir ortak yaşam alanı planlamakta gerekiyor. Ben burada size sadece barınakları göstereceğim, ama onların her birinin ortasında, köşesinde bir ortak merkezleri var. Bir Çin'den, bir Japonya'dan, bir Nepal'den, bir Güney Afrika'dan ve Sri Lanka'dan 5 örnek göstereceğim çabucak. Bu Yangliu köyü barınakları, Min nehri vadisinde, Sichuan eyaletinde, Çin'de. Bu barınaklar yine deprem sonrası yapılan barınaklar. 2 katlı hatta 3. ilave odaları olan 3. katla birlikte tasarlanmış. Burada da yerel işgücü ve yerel malzeme gördüğünüz gibi ahşap ve taş görüyorsunuz. 3 katlı, alt katta mutfak var, yaşlı akraba odası var. Üstte yaşam ve en üst katta da ilave yatak odaları var. Açık merdiveni görüyorsunuz. Şeyin gene ısı ve enerji korunumu açısından kapalı alanların azaltılması ve açık merdivenlerin kullanılması yine basit ve maliyet açısından da uygun çözümler sağlamış. Buradaki alt kattaki mutfak ve yaşlı akraba odası aslında bizlere de deprem sonrası engelliler için bir model oluşturabilir. Şöyle ki toplumumuzda biliyorsunuz erişilebilir olan bir mekânda kimse engelli değil. Onun için bu erişilebilirliği sağlamamız lazım. Bu tür afet sonralarında engelli olan birey sayısı toplumda onda birken, sonrasında onda ikiye, onda üçe çıkıyor. Onun için bu alt katta bu yaşlı akraba ve engelli odası önemli. Bu iyi ilham alınacak bir fikir. Çünkü şeyde gördük Ahsen Hocamın da Türkiye'de yapılmış örnekleri göstermişti. Sırf engelliler için ayrı tipte yapıp onları ayırtırmak belki o şey geri bildirimler de çok başarılı olmadığı görülüyor. Bir arada yaşanmalı ama planlamayla ve tasarımla engellilik durumları ortadan kaldırılabiliyor. Erişilebilir mekânlar tasarlamak hepimizin görevi. Burada gördüğünüz gibi genel bir yerleşim var. Şu sağ köşedeki de ortak kültür merkezleri, yaşam alanları. Bu tarafa baktığınızda âdeta kalıcı bir planlama görüyorsunuz. Nitekim de bu Tayvan'dan koşup gelen bir mimar Çin'e. Öyle güzel tasarlamış ki ve öyle benimsenmiş ki bu yaşam tarzı, bunlar kalıcı konut olmaya olarak

da kullanılmış, sevilmiş, benimsenmiş. Diğeri Japonya'dan Mimar Shigeru Ban'ın Onagawa şehrindeki yine deprem sonrası konutları. Bunlar konteynerlar ama gördüğünüz gibi bir mimar eli değmiş ve o konteynerların dikdörtgen yüzleri biraz değiştirilmiş. Bir açık merdivenle ve arkadan bir koridorla her bir birime geliniyor. 1 veya 2 odalı bunlar görüldüğü gibi. Özellikle montajdan bir görünüm koymak istedim. Çok çabuk, kısa sürede yapılmış bir montaj yine yerden zeminle ilişkisi kopartılarak tasarlanmış. Konteynerlar bir dolu bir boş olarak gidiyor ve şeyler yapılar çelik krişlerle birbirine bağlanıyor. Bu tasarımda sökülüp takılmak, orta vadeli olduğu için başka yerlerde tekrar kurulması düşünülüyor. Bu da yalnız diğeri kadar çok sevilmiş ve kalıcı hâlde kullanılan konutlar hâline gelmiş. İç mekân fotoğrafını özellikle koymak istedim. Çünkü yerden tavana kadar bu geniş saydam yüzeyler içeriye gün ışığını fazlasıyla alıyor ve bu anlamda da rahat, konforlu bir mekân oluşturuluyor. İçerideki ahşap imalata da dikkatinizi çekmek isterim. Bunlar Gönüllü Mimar Ağ üyeleri tarafından inşa edilmiş. Yani sadece bir mimar tasarımına aklına fikrine değil, el emeğini ve gücünü de buraya katmış. Bu sabit dolaplar, depolama ünite çok önemli, çok faydalı mekânı daha rahat kullanmak açısından. Yine mahremiyet gece bölümü, gündüz bölümünü ayırmak üzere şurada bir geçici perde veya katlanan kapıyla mekânı bölmekte mümkün. Shigeru Ban'ın Nepal depreminden sonra önerdiği yine orta vadeli konutlardan bir örnek vermek istiyorum. Shigeru Ban'ı öğrencilerimiz, hocalarımız biliyor tabii öğrencilerimiz de bilmeliler ki 99 depreminden sonra Türkiye'ye de geldi. Âdeta şeyini, kariyerini deprem veya afet sonrası barınma üzerine kurmuş, kafa yoran bir mimar. Kâğıt tüp üzerine karton tüplerin içine eğer kolon olarak kullanılacaksa beton dökerek, bu projede ise çatı makası olarak kullanarak bir projesi var. Bu yapının sistemi ise iskelet sistemi 90 cmx 210 cm ahşap çerçeveler. Bunlar yer yer ikiye bölünerek de pencereyi yer yer tam boşluk olarak kapıyı oluşturuyorlar. Burada en önemli olan altı çizilmesi gereken nokta enkazdan çıkarılan şeylerin, tuğlaların burada yine dolgu olarak kullanılması. Bu malzemelerin de ayrıştırılarak ziyan edilmeden geri dönüştürülmeleri mümkün. Bu anlamda altını çizmek isterim. Shigeru Ban'ın kendi el çizimlerini buraya koymak istedim. Çünkü bu felaketi duyduktan sonra koşup deprem bölgesine giderken uçakta karaladıkları bunlar. Karalama demek detayına kadar düşünerek tasarladığı bir sistem. Modüler olması önemli dilediğiniz kadar büyütebilirsiniz, ihtiyacınız kadar içine odalar ekleyebilirsiniz ya da yatak bölümleri ve istenirse bir dışarıya küçük bir tuvalet ıslak hacimde eklenebilir. Bu önce tabii ki yerel işgücü demiştik. Özellikle afetzedelerin kendi barınaklarını, kendi elleriyle inşa edebilmelerine olanak sağlayan bir proje bu. Modüler olması büyümesi ve küçülmesine imkan sağlıyor. Çerçeveleri oluşturduktan sonra tüp, karton tüp makasların üzeri samanla kaplanabilir ve çok kısa sürede de tamamlanabilir. Burada da yine pencerelerin dışarı açıldığını, iç mekâna bu anlamda kullanım rahatlığı sağladığının altını çizelim. Bir diğeri, Güney Afrika'dan Cape Town'dan Khayelitsha bölgesinden akademi ve şeyin yerel işgücünün kullanılarak çözümlerin yaratıldığı güzel bir örnek. Urban Think Tank ve Alfredonun kurucusu. Alfredo Brillembourg, Türkiye'ye de gelmişti. Konut fuarında medyada yaptığı işlerini anlattığı bunların gerek röportaj gerek yazılar olarak kaynakları var. Burada akademiye görüyoruz Zürih Üniversitesi Uygulamalı Teknik Yüksekokulun şu sağdaki strüktürü kuran, bu ebatların ahşap kesitleri hesaplayan, işin akademi ayağı. Sol taraftaki fotoğrafta ise bu şemaya bağlı olarak gene yerel ahşapları kullanarak insanların kendi evlerini kendilerinin yaptığını görüyoruz. Onlar için çok şey farkediyor burada. Yine soldaki fotoğrafta kurulumu görüyorsunuz. Tek katlı mevcut yapılar yerine onun yerine 2 katlı tercih edilmesi buradaki insanların ihtiyacını sorarak öğrenmekten geliyor. Güney Afrika maalesef bu özellikle bu bölgede, bu mahallede hasımlıkların, düşmanlıkların olduğu ve kolayca tek katlı evlere içine kolayca girilebilip hasar verildiği bir bölge. Onun için 2 katlı tasarlanmış ve üst kat yine yatak ve uykuda şaysız savunmasız kalınmasın diye üst kat uyku bölümü, alt kat yaşam bölümü. Gördüğünüz gibi yine zeminden koparılmış çok düşük maliyetli malzemeler ile tek kattan daha emniyetli bir çözüm yapılmış. Şekilde ve fotoğraflarda gördüğünüz gibi çok basit malzemeler ahşap

kirişler ve levhalar. Diğeri; Tayland'dan bir örnek, Öksüzler İçin Bir Yuva. Bu da yine savaşta, etnik savaşlarda anasız babasız kalan öksüz kalanlar için bir yuvadır. Burada güzel bir akademi ve yerel halk iş birliği görüyoruz. Norveç'ten Trondheim Üniversitesinden yapılan bir tasarım sonucu yerinde uygulama. Bu uygulamayı yapmak üzere üniversite öğrencileri bir 6 ay kadar sahada çalışarak hem işgücünü hem bu tasarımı uygulamaya çalışmışlar. Özellikle travma geçiren çocukların normale dönmesi için kendilerini emniyetli ve güvende hissetmeleri için yapılmış bir tasarım bu. Şu 16 numarada gördüğünüz salıncak dahi bu tasarımda düşünülmüş. Üst katta 9 numaralı ara katman ve üst katta uyuyacaklar, güvenle oynayacaklar. Özellikle bu güzel iç mekânın fotoğrafını koymak istedim. Çünkü iklime uyumu burada görüyoruz. Yerelden kullanılan bu demir harcı dedikleri bir sert ahşap türü var. Bambu onların malzemesi Karen halkı zaten bambudan hasır sepetler örüyor. Bu bildikleri bir teknoloji. Buna ilaveten sürdürülebilirlik özelliği olarak o web formundaki çatıdan su toplama veya gün ışığını veya havalandırmayı kontrollü bir şekilde içeri alma ve döşemeyi yine zeminden kopararak yine eski araba lastikleri kullanarak bir çözüm bulunmuş. Görüldüğü gibi bambuları kullanmayı biliyorlar, örmeyi biliyorlar. Bu strüktür projesine uygun olarak yapılmış. Bu projeden de örnek alınacak çok şey var. Şekilde görüldüğü gibi araba lastikleri ve bambu. Buradan hemen kalıcı örneklerle geçmek istiyorum. Bir yarım saatimizi geçtik. Burada da zamana yayılan yapım önerileri göreceğiz. Bunun en önemli özelliği bir araştırma hem aile yapısına hem kültürel yaşama uygun bir araştırma sonucu planlamayı düşünüyoruz. Katılım önemli, kullanıcıların katılımı burada önemli. Tabii ki tamam zamana yayılacak, ama modülerlik de önemli, alt yapının temini önemli ve bu kalıcı olacağı içinde ortak yaşam alanlarının varlığı mutlaka çok önemli. Yani dini yapıların, kültür yapılarının, spor veya ticaret yapılarıyla entegre olması bir bütünleşik tasarım yapılması önemli ve bu kullanıcılardan da geri bildirimler alınarak tasarımın geliştirilmesi, düzeltilmesi, iyileştirilmesi önemli. Burada da yine 3-5 tane örnek vereceğim. Bir "Share Houses" Güney Afrika'dan, Sri Lanka'dan ve Şili'den ve Türkiye'den "Düzce Umut Atölyesi" bunu Ahsen Hocam da tanımlamıştı. Altını çizeceğimiz bazı şeyler olacak. Bu "Share Houses" Ruanda'dan yine Sharon Davis'in tasarladığı yerel malzemeleri kullanarak yaptığı bir tasarım. Bir hastane yakınındaki sağlık emekçileri için lojmanlar şeklinde gördüğümüz gibi bambuyu ve dolgu tuğlayı görüyoruz. Planına biraz göz gezdirelim. İki kolu var. Kolların uçlarında ortak tuvaletler var ve bireysel yaşam alanları, yatak odaları var. Burada her bir yaşam alanına özel bir şey yapıldığını, veranda sunulduğunu görelim ve bu z harfinin ortasında da ortak yemek ve dinlenme alanının olduğunu görelim. Bunların fotoğraflarını göstereceğim. Koridorlar yarı kapalı, rüzgâra kapalı arkadan bütün yönelim vadiye doğru, manzaraya doğru. Şeyi bu. Şu arkadaki o kapalı alan koridor kısmı, öndeki verandalar ve bireysel yaşam alanları gördüğümüz gibi bu bolcana gün ışığı almak üzere geniş pencere alanlar. Ortak yaşam alanlarında da tepeden ışık alıyor. Yakıcı güneşten korunmak üzere bu önemli. Teknolojiyi de tasarımda teknolojik ürünlerle şurada gördükleriniz, gömülü cam tuğlalar teknolojik ürünlerle yerel malzemenin güzel bir birlikteliği. Burada ise gördüğümüz gibi sıvası bile yapılmamış bir tuğla duvar. Çok basit malzemeler belki şap atılmış bir döşeme ama amacına uygun çalışma alanı, dinlenme alanı ve vadiye bakan özel bir açık hava mekânı verandası buradan almamız gereken örnekler. Son olarak bu örnekten çok fazla tasarımlarda öğrencilerle tartıştığımız bir şey vardır. Mahremiyeti sağlarken gün ışığından feragat etmemek gerekir. Bu projede de şu sağ altta gördüğümüz fotoğraf bir tuvalet mekânı. Biz tuvaleti yaparken hemen küçük 60x60 minicik pencereler yapıyoruz. Burada bütün musluklar, lavabolar pencerenin önünde artı şu duvara gömülmüş cam tuğlalarla da gün ışığı sağlanıyor. Bu aydınlık ve güzel mekân aslında tuvalet ve banyo. Arkadaki rüzgârdan korunmak için kullanılan bambulu kamışlı koridorun yansıttığı bu dramatik etkiyi de gün ışığıyla birlikte göstermek istedim. Diğeri bir balıkçı köyü yine deprem sonrası oluşan tsumaniyle evleri yıkılan bir Müslüman köyünün yine Shigeru Ban'dan yani bir Japon mimardan yerel halkın isteklerini dinleyerek, konuşarak ve onların yaşam kültürüne uygun

tasarım yapması bunu özellikle koymak istedim. Gördüğünüz gibi bir havalandırma var, iklime uyum var, pencerelerimiz var gün ışığı için tamam mahremiyet için yalı baskısı şekilde panjurlar dışa bakmış. Bunlar küçük detaylar ama o insanların hayatını kurtaran detaylar. Şu duvarlar, kil duvarlar sıkıştırılmış toprak, ağaçlar; oranın yerel ağaçları tik ve hindistan cevizi ağaçları. Burada Shigeru Ban'ın gerek belediye yönetimi ile gerek yerli halkla konuşarak isteklerini, yaşam biçimlerini dikkate alarak yaptığı planlama. Bu balıkçı köyünün sakinleri mutfak ve banyo içerde olsun istemişler. Bu 2 yaşama ve uyku bölümünün arasındaki üstü kapalı olan bu bölge, hem kadınların bir mahremiyet alanı burada çalışıyorlar, çocuklar gözönünde burada kontrollü oynuyorlar; Erkekler ise, balıkçı erkekler ise ağlarını burada tamir ediyorlar. Son olarak bu 2 fotoğrafla bunu bitireyim. Diğer Güney Afrika'dan Port Elizabeth'ten New Brighton'dan Mimar Jo Neoro'nun ismini öğrencilerimizin bir kenara not etmesini isterim. O, da Shigeru Ban gibi kariyerini bu tür alt ve orta kesim ve mağdur olan insanların barınması için hazırlamıştı. Kendisi Türkiye'ye de geldi ve şeyleri sergilendi Karaköy Mimarlar Odasında eserleri. O zaman şöyle dediğini hatırlıyorum: "Bu konut alanlarının 200 m²'den daha büyük hiçbir zaman böyle bir büyüklükte bir şey tasarlamadığını söylemişti." Yine bu "Pelip Konutları"nda da yine kullanıcının imkanı oldukça, ekonomik alt yapısı düzeldikçe ekleyebileceği konutlar tasarlıyor. Bu silüetler kendi el çizimleridir. Gördüğünüz gibi basit malzemeler, briketler ve şeyler sonradan yaşam bu hâle gelecek diye öngördüğü ağaçlar büyüyecek, ticari alan olacak diye öngördüğü bir proje bu. Nitekim gerçekten ağaçlar büyümüş, eklenmiş biraz ekonomik durum düzelmiş ve eklenmiş. Bu anlamda arka avlularında yine kontrollü çocukların oynayabileceği ön taraftaki karmaşadan uzak, sakin yaşanabileceği bir örnek bu. Diğer örnek Ahsen Hocamın da verdiği, bütün öğrencilerimizin de tanıdığı Şili'den bir örnek. Elemental firmasının Alejandro Aravena, kendi düşüncelerini pek çok platformda yaymış. Türkiye'de Açık Gazetede, Açık Mimarlıkta yayımlandı. Bu örnekler yine alt ve orta kesim için barınma örnekleri. Düşünün bir araziniz var. \$4000'a aldınız. Bunun altyapısına, elektriğine, su giderine \$3000 harcadınız ve \$10000 bir bütçeden kalan, \$3000 ile ne yapabilirsiniz? Bunun çözümüdür bu. Alejandro Aravena'nın çözümü; tamam küçük bir ev yapmaktansa büyüyecek bir ev yapalım. İyi bir evin yarısını biz inşa edelim. Çatısını çakalım, penceresini, kapısını biz takalım. İçini de imkan olduğu müddetçe ekonomik durumları düzeldiği müddetçe insanlar kendileri tamamlasınlar diye. Bu projeler açık kaynaktır, internette bulunmaktadır. Projeleri de açıktır, çizimleri de açıktır. Örneğin; evin üst kısmını daha sonra yatak odası hâline getirilebilir, kullanılabilir örnekler bunlar. Projeler dediğim gibi açık kaynak bulunabilir. Bu şeyle tanışmam 2011 yılında Ayşe Öztürk Hocamın bana tanıttığı bir "Urbanized" filmiyle oldu. Filmde durdurarak bu resmi aldım biraz net çıkmamış. Bu filmi senelerce öğrencilerimizle inceledik. Başka çok güzel örnekler de var. Şekilde görüldüğü gibi bu mahalle çatısı ve şeyiyle bitmiş görünüyor. Ancak içindekiler yine katılımcılar tarafından tamamlanacak. Buradaki şu yeşil alan bir tepecik arkasından bir otoban geçiyor. Bu yeşil alanda, uçurtma uçuran çocukları ve bu evin kapısında içeriyi gösteren insanlarla röportajlar vardı. Çok etkileyiciydi. Bu üst kata çıkabilmiş, bu çıkamamış, ama kapısını açıp içeri girdiğimizde yer döşemesinin olmadığını gördük. Bu evi kullanan hanım çok mutluydu. Çünkü 1 m boyunda bile olsa bir mutfak tezgâhı vardı ve bir kendine özgü bir banyosu, tuvaleti vardı. Bunlar olmadığında temel ihtiyaçlar ve çok hissedilen ihtiyaçlar. Bu anlamda başarılı örnek diye göstermek istedim. Yine aynı firmanın pek çok değişik yerlerde uyguladığı değişik örnekler var. Bu Villa Verde'yi Ahsen Hocamız da göstermişti. 57 m²'den 85 m²'ye büyüyecek, şuraları tamamlanacak örnekler bunlar. Ahşap strüktürü görüyorsunuz, ama bu çapraz dediğimiz deprem şeyleri ve rüzgâr bağlantılarıdır bunalar. Metal çaprazlara da konstrüksiyonda öğrencilerin dikkatini çekmek isterim. Diğer; "Quinta Monroy Konutları", bu yapılmış hâlini sol üst köşede görüyorsunuz ve sonra tamamlanmış hâlini de görüyorsunuz. Bu örneklerden sonra Türkiye'mize gelelim. Ve uzun yıllara yayılan sorunları ve çözümleri bizim için önemli olan bir örnek. Tabii ki her deprem sonrası yardımlar oluyor. Devletin

yardımları da oluyor. Ama bunlar genellikle mal sahiplerine yönelik yardımlar oluyor. Oysa kiracılar da belki daha fazla mağdurlar. Bu kiracıların kendi kurdukları bir konut kooperatifi yıllara doğru geri giden. Burada çok katılım örneğinin çok güzel örneklerini gördük. Burada yine akademi ve halkın iş birliğini gördük. Bu yerleşim planı şu anda google haritalarında temel atılmış vaziyette görünüyor. Tabii ki avlulu olması tamamıyla bu halkın kendi istekleri, balkonlu olması onların istekleri çünkü aralarda çocukları oynayabilir emniyetle ve onların gözü de üstünde olabilir. Burada bizim öğrencilerimizden de çalışanlar ve şey yapanlar oldu. Güzel bir deneyim ve kendi web sayfaları da var. Bakmakta da fayda var. Şu sol üst köşede kalıcı konutların olmazsa olmazı illa ki ortak yaşam alanları dediğim gibi dini yapılar, ticaret ve spor yapıları, kültür merkezleri de olmalı. Buradan hemen sonuçlarımıza gelelim. Her 3 barınma türünün tasarımlarını tabii ki sürdürülebilir yaklaşımlar açısından bakıldığında bu tasarımların sürmesi, kalması ve kullanılması açısından bakıldığında; iklime uyumunun çok önemli olduğunu gördük. Yalıtımın çok önemli olduğunu gördük. Havalandırmanın özellikle altını çizmek istiyorum. Gün ışığı kullanımının özellikle altını çizmek istiyorum. Su toplama ve kullanıcı ile diyalogla tasarımın sonuçlanması gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Burada akademisyenlere ve öğrencilere, mimarlık öğrencilerine büyük iş düşüyor. O tip projeleri kendileri de proje hâline getirebilirler. Daha güzellerini oluşturabilirler. Dünyada yapılmış çok fazla örnek var. Burada akademik destek ve gönüllülük tabii ki önemli. Bu sonuçta, illa ki bulunduğu yerin malzemesi ve yerel işgücü de altını çizmemiz gereken noktalardan biri. Şimdi; müsadenizle bir 10-15 dakika da Van Depreminden sonra yaşadığımız, gerçekleştirdiğimiz küçük bir okulun hikâyesini size anlatmak istiyorum. Bu Van'dan Erciş'e giderken yolu zaman zaman Van Denizine -onlar deniz diyorlar -Van Gölüne yakınlaşır ve gökyüzüyle bu güzel gölümüz birleşir. Siz bu şeye bakarken ben de kısaca bu olayı anlatayım. 2011 yılı idi. Van Ekim ayında sarsıldı, Kasım ayında da Erciş daha yakında bir şehir sarsıldı ve çok yıkım oldu. Bu yıkımların fotoğraflarını göstermeyeceğim. Siz bu güzel doğanın bir özelliği olarak depremler devam edecektir. Bu depremlerden sonra bir yardım kuruluşu ekiplerini bölgeye gönderdi ve orada ihtiyaçları tespit etti. Bir bağış yapmak istedi. Yıkılmış bir anaokulu gördüler ve bu anaokulunun yerine yeni bir anaokulu bağışlamak istediler. Yine büyük Marmara Depreminde Kaynaşlı'ya gidip İstanbul'dan yerleşen bir arkadaşımız bu uluslararası yardımları muhtarlar aracılığıyla dağıtan bu görevde çalışan ve bu bağış firmasıyla da ilişkisi olan arkadaşımız bu kuruluşun bir mimar aradığını söyledi. Ben de gönüllü olarak bu göreve talip oldum. Şeyi şöyle göstereyim, köyümüz bu Ermişler köyü. Yeri ise Van merkezinden Erciş'e giderken sağ tarafta kuzeyde kalıyor. Şuradaki yıkım fotoğrafını size göstermeyeceğim. Yıkılan anaokulu burada köyün içinde çukurda -çok fazla bir aydır çok fazla yıkıntı gördük onun için göstermeyeceğim- onun yerine kurulması istendi. Görüşmeler sürdü. Mevcut bir okul var, okul müdürü var. Orada okulun arazisine taşınırsaydı daha yüksek kot, zemini daha iyi ancak şöyle bir teklif geldi. Acaba bu şeyi mevcut okulun 1. ve 2. sınıflarını, küçük olanlarını anaokuluyla birleştirip buraya taşısak, burada da diğer büyük çocuklar okusa. Yardımcı firma: "Okul yapmak Bakanlığın işidir. Biz anaokulu yapalım." dedi. Bu tür görüşmelerde benim mimar olarak koordinatörlük görevim orada biraz arabulucu hâline geldi. Karşılıklı gidilip gelinmeler, müzakereler sonucunda bir uzlaşma sağlandı. Burada okul yapmak aslında tasarım yapmak da isterdik. Ancak Milli Eğitimin projeleri var. Herhangi bir bağışçı, Milli Eğitime başvurduğunda bu tip projelerden birini gerçekleştirmek durumunda. Ancak bu özel bir durumdu. Elimizdeki tip projeler derslikler olan projelerdi. Bunları biraz anaokulunu birleştirmek ve bunu da bir sürdürülebilirlik özellikleri kazandırarak yapmak istedik. Bunu her tasarıma başlarken yine öğrencilerim için söylemek istiyorum. 1) Kimin için yaptığımızı önce bilmeniz lazım. Bu çocuklar için ve bu aileler için yapıyoruz. Gördüğünüz gibi çok çocuklu aileler, şu ilkokuldaki her sınıfta bir kardeşi olan aileler dolayısıyla anaokulunda da kardeşleri olacak ve anneler bu anlamda daha rahat edecekler. Kardeşler de onlara göz kulak olacaklar. Mevcut okulu görüyorsunuz, tek katlı U

şeklindeydi vaziyet planında gördük. Bu siding dediğimiz plastikler şeylerle kaplı ve taşınmalı eğitim çünkü başka köylere de şey veriyor. En nihayetinde bu birkaç ay süren görüşmeler ve uzlaşma şeyinde projeyi aldık, düzenledik ve inşaata başlamak üzere üzerinde çalışmalar yaptık. Bu arada bu projelerin çiziminde kendi ofislerini açan Van Mimarlar Odasından arkadaşlar orada çalışanlar için hakikaten teşekkürler. Bu mevcut tip proje düz bir yapıydı. Buna biraz girinti çıkıntı yaparak hem cephede bir hareket sağlamak istedim hem de ortadaki oyun koridorunu biraz daha genişleterek bir mekân sağlamak istedim. Sonuçta, bu ana giriş ona bir rüzgârlık tabii ki mevcut Isı Yalıtımı Yönetmeliğine de uymamız gerekirdi. Rüzgârlık eklendi ve mevcut okulda öğretmenler odası yoktu. Çünkü sınıfa devşirilmişti. Müdür Beyin de odası yoktu. O, da kırtasiye odası gibi küçük bir odada 1 m boyunda bir masanın yanından sürünerek geçirilen bir masanın veya oturmak istiyorsanız yan yana karşı karşıya bile oturamayacağız bir küçüklükte oda çünkü o, kendisi de odasını sınıfa devşirilmişti. Bu öğretmenlerimiz için arka tarafa da bir veranda yapmak istedim. Tenefüslerde o güzel Süphan Dağına bakarak bir çay içsinler istedim ve nihayetinde 4 derslikli, 2 ana sınıflı olan ve onun tabii ki hizmet alanları yemekhanesi, tuvaleti ve diğer hacimler için düzenlemeler yapıldı. Bu projeler çizildi. Makine, elektrik ve statik projeleri yapıldı ve bunlar ilgili bütün meslek odalarında denetimden geçti. Çevre Şehircilik Bakanlığından, Belediyeden ve Milli Eğitim denetimlerinden de geçti. Kısaca tekrar etmek gerekirse, gün ışığının mevcut yapıda çok karanlık koridorlar olduğunu gördüm. Onun için koridorlara bakan duvarlara pencereler oluşturdum. Şu sağ taraftaki Van Gölüne bakan öğretmen verandası ve şeylerde de bu pencerelerden kapının üstünde olanın da açılır olmasını istedim. Çünkü mevcut şeyde havalandırma biraz yetersizdi. Karşılıklı havalandırma, çapraz havalandırma dediğimiz yoktu. Bu tür küçük dokunuşlarla bunu özellikle söylemek istiyorum. Çünkü önünüze gelen kısıtlanmış, çerçevesi çizilmiş tek tip projeler bile sürdürülebilir tasarım ilkeleri açısından bakılarak geliştirilebilir. Tabii ki havanın en önemli kaynağı mekânın 3. boyutu. Tavan yüksekliği, bunu döşemeden döşemeye 3.80 alarak yüksek bir tavan kullandık. Belki mevcut binalarda şeye göre yapılmış döşemeden döşemeye 3.00 metre yapılmış. Ancak aydınlatma elemanlarını koymak üzere bir yaygın bir ve yanlış bir alışkanlık var; alçı asma tavan yaparak ve bunu da 30 cm düşürerek o 60x60 karelerin içine hazır elemanlar koyarak aslında mekânların havası azalmış oluyor. Gün aydınlatması çözülürken bu tür değişiklikler yaptık. Bunun için kabaca geçeyim. Yaptığımız herşey gerek günlük, gerek haftalık raporlama olarak şeye resimleriyle birlikte ilgili bağış yapan kuruluşa iletildi. Burada şeyler şantiye şefimiz yine sigorta primleri yatırılarak tutuldu. Onun raporları da bağışçı kuruluşa haftalık olarak iletildi. Bu son haftanın, 15. haftanın raporudur. Başlaması efendim gördüğünüz gibi boş bir alan üzerinde başını kaşıyarak, bir araya gelinen, düşünülen ve sonunda bağışçı kuruluşun tabelası da asılarak bitirilmiş bir yapı. Bir saatimizi doldurduk. Onun için bu inşaat aşamasını çok çabuk geçeceğim. Sizin yemek vaktinizden almak istemiyorum. Elbette ki bina kotlarının köşe kotlarının 4 tarafından zemin etüdü, sondajlar yapıldı. Burada şeylerini görüyorsunuz. Zemin etüdü, ondan sonra normal inşaat prosedürleri, grobetonu atma, yalıtımını yapma, temelleri oluşturma. Burada hazır beton kullandık ki 10 sene önce yine Deprem Yönetmeliğine uygun olarak. Şeyler kalıpları görüyorsunuz. Temelden çatıya kadar bir inşaat süreci her hafta takip edilerek 4-5 ayda tamamlanmış. Isı Yalıtım Yönetmeliğine de uyulmuştur. Çatıya 10 cm cam yünü, taş yünü serilmiştir. Cephede de yine taş yünü kullanılmıştır ki, bu 10 sene önce hatırlayın İstanbul'da bir mantolama furçası vardı. XPS'li şeyler daha sonra yandığını gördük, yangına dayanıklı olmadığını gördük. Taş yünü bu anlamda yangına dayanıklı bir malzeme olduğu için kullanıldı. Burada mevcut bir ısı üreteç kazan dairesi vardı. Oradan ısıyı yine yalıtarak ve bir kanalın içinde yeni binaya getirdik. Bu anlamda da bir ısı verimliliği olmuş, kullanılmış oldu. Diğer malzemeler yine ısı verimliliği açısından gaz beton çok yüksek verimlidir. Diğer inşaat malzemeleri nervürlü demir mutlaka kullanılması gerekirdi ve bir yörenin yöresel malzemesi (Ahlat'tan getirdik bu) ahlat taşını onu da cephe bordürleri olarak kullandık. Diğerlerini ∞

internetten sipariş ettiğimiz çocuk bebek yaştakilere uygun şeyler. Yine orada internetini kullandıran ve şey yapan arkadaşlarıma tekrar yeri gelmişken teşekkür etmek isterim bize ofislerini açan. Burada tabii ki erişilebilirlik ve engelli tuvaleti de önemliydi. Bu anlamda ustaları da tabii eğitmek gerekir. Bir gittiğimiz de yere tutamağın sabitlenmiş olduğunu gördük. Hemen düzelttirdik. Bir yerde de mutfakı görüyorsunuz. Şu lavaboları özellikle yerinde ölçü alarak sipariş verdim. Çünkü tek tek yapılan şeylerin bir tanesi düştü, kırıldı biliyorsunuz. İstanbul'da bir okulda yine bir öğrenciyi yaraladı. Bu tür çözümler daha dayanıklı, daha kullanışlı olduğunu söylemek isterim. Renklere gelince her 4 sınıfı da 4 farklı renk yapmak istedim. Kalanları da yemekhanede kullanmak istedik. Şurada ustamızın elinde çizdiğim A4 tasarımı duvara çizerken sabırla, nazımızı çekerek yaptığını ve sonra yaptığınan da acaba beğenilir mi diye. Sonra dönüşte İstanbul'da gördük ki bütün merdivenler zaten rengârenk yapılmış. Şimdi; burada ne öğrendik? Arttırılmış gün ışığı ve havalandırmayı becerebildik, sürdürülebilirlik adına bu bizim kazanımımızdır. Klasik pencereler yerine 3 bölümlü pencereler yine ahşap olarak pvc değil yapabildik. Şu alt bölümün sabit olması sınıflarda çocukları cereyandan korudu, ama üst bölümün açılır olması da doğru havalandırmayı sağladı. Burada masaların, bu tamamıyla iç tefrişat Milli Eğitim Bakanlığına aittir. Orada bağışçı kurum sadece yapıyı yapmıştır. Son sıralara kadar gün ışığının ulaştığını görüyoruz. Diğer özellikler; şu kapı üstü havalandırma penceresi burada görünüyor. Gerekli bütün güvenlik yangın kaçışları bunlar tamamlanarak bitti. Burada grout konusuna 1-2 cümle etmek istiyorum. Erişilebilirlik gerçekten mimarın yarattığı bir şeydir. Erişilebilir olan bir mekânda engelli yoktur denir. Burada bir 20-30 cm yüksekliği dahi tekerlekli sandalyeyle kendisi çıkamaz. Burada bir rampa oluşturmak gerekir. Özellikle büyük Marmara Depreminden sonra İstanbul'a Handicap International firması geldi ve bu standartları Türkiye'ye pdf dosyası olarak verdi ve Mimarlar Odası bunun yüz binlerce baskısını yapıp bu özelliklerle şeyde dağıtıldı. 6 şehirde seminerler verildi, ama 2011'de Van'a gittiğim de kamu binalarında sonradan ilave edilmiş rampaları gördüm ve bir bankanın şubesinin önünde gözümün önünde bir tekerlekli sandalyedeki insanın tepe taklak geriye doğru düştüğünü gördüm. Rampa standartları ve şeyleri özellikle mimarlık öğrencilerimizin çok çok dikkat etmesi gereken hususlar. Ve sonunda geliyoruz açılış günü. Binanın son şekli bu hâle geldi. Herkes mutlu, bahçe kurulmuş. Mülkiye erkân, askeri erkân, müdürümüz odasına, çocuklar da oyuncaklarıyla birlikte buraya kavuştular. Bu anlamda sonuç olarak; planlama ile, tasarım ile iklime uyumlu, havadar, aydınlık ve yalıtımlı mekânlar yarattığımız için kurumlar arası iş birliği, diyalog, denetim süreçlerinin tamamı gerçekleştiği için bu anlamda sürdürülebilirlik ilkeleri sağlanmıştır, diyorum. Bu arada yeri gelmişken Milli Eğitim Bakanlığı ve Çevre Şehircilik Bakanlığı çalışanları kendileri de mağdurdular. Çalıştıkları iş yerleri de hasar görmüştü. Açıkçası konteynerlarda çalışıyorlardı. Ona rağmen o konteynerdan diğerine evrak getirip götürürken mesai saatleri dışında telefonlara cevap vererek çok yardımcı oldular. Kendilerine tekrar buradan teşekkür etmek isterim.

Özgen Osman Demirbaş: Hocam çok teşekkürler. Yine dolu dolu bir akşamüstü yaşadık. Bu sohbetlerimizde de, seminerlerimizde de aslında çok da planladığımız bir şey değil, ama bir barınmayla ilgili konuları, bir afet durumundaki planlama yönetimle ilgili konuları işler hâle geldik. O anlamda da hoş bir ritim yakaladık. Çok güzel örnekler gördük. Bu değerli sunumunuzda benim en dikkatimi çeken vurgularınızdan aslında yapıllı çevreye müdahil olan tüm tasarım disiplinlerinin henüz eğitim aşamasında bu bilgileri almaları, bu tecrübeleri yaşamaları üzerineydi. Tam ifadenizle değil, ama sizin sözü söyleyişinizden anladığım kadarıyla aslında çok güzel bir öneri yaptınız. Bu da aslında bir çağrı niteliğiydi sanat, tasarım, mimarlık fakülteleri için belki de lisans programlarında afetlerle ilgili programlara dersler planlanması gerekiyor anladığım kadarıyla.

Rüksan Tuna: Evet Hocam.

Özgen Osman Demirbaş: Ben çok önemli buldum bunu. Evet hepimizde farkındayız belki ama günlük koşuşturmacalardan diğer endişelerin arkasına iteledik herhâlde şu ana kadar. Bence bu seminer vesilesiyle bu seslendirilmiş, dillendirilmiş oldu. Ben sizin sunuşunuzun en başında söylediğinizi bir ödev olarak kabul ediyorum. Hızlıca tüm bölüm başkanlarımla bunu nasıl hayata geçirebiliriz bunu çalışalım istiyorum. Çok değerli bir konu tasarım öğrencilerinin, özellikle mimarlık öğrencilerinin öğrencilikleri sırasında bu konularda özellikle afet sonrası barınma ihtiyaçlarıyla ilgili gerekli donanımı kazanmaları için alt yapının oluşturulması. İkincisi, hem kısa vadeli hem orta vadeli, kalıcı olarak üçe bölerek sunduğunuz sunumda, -orta vadelide notumu öyle almışım-, tariflerken çok hoş bir bilgi verdiniz aslında. Yaşadığımız süreçle belki doğrudan ilgili olmasa da aslında şu anda 1 ay önce yaşanan deprem ve deprem bölgesindeki sıkıntıları da düşündüğümüzde önemli bir açılım gibi geldi bana kolektif çalışmadan bahsettiniz. Yani afete uğrayanların kendilerinin işin içine girerek yeni yaşamlarını inşa etmekten bahsettiniz. Bu çok değerli gerçekten bu felaketi yaşayan insanların felaket sonrasında hayatta kalmaya şükrederken, bundan sonrasında ne yapacağım endişeleri, nasıl devam edeceğim, nasıl tekrar başlayacağım endişelerinde bu tarz bir kolektif çalışmanın inanıyorum ki psikolojik olarak da büyük katkısı olacaktır. Ve tabii afetten öğrenme anlamında da önemli olacaktır. Çok alakasız belki ama bana köy enstitülerini hatırlattı bu anlattıklarınız. Köy enstitülerinde de asıl fikri buydu. Köy enstitülerini inşa edenler bizzat köy enstitüleri öğrencileriydi. Bunun en güzel örneklerinden biri Hasanoğlu'dur. Dolayısıyla biraz cumhuriyet tarihimizde de bizim için önemli olan bir noktaya götürdünüz beni sizi dinlerken çağrışım yaptı. Onu da çok değerli buldum. Van'da yaptığınız iş ise çok takdire şayan. Bunu paylaştığınız için çok teşekkür ederim. Sadece deprem sonrası yapılmış bir iş olarak değil yapılı çevreye doğru müdahalelerle sürdürülebilirlik anlamında da nasıl katkı sağlanabileceği üzerine önemli ipuçları verdiniz. Rüksan Hocam çok teşekkür ederim.

Rüksan Tuna: Ben teşekkür ederim.

Özgen Osman Demirbaş: Öncelikle davetimizi kırmadınız, geldiniz.

Rüksan Tuna: Estağfurullah görevimiz.

Özgen Osman Demirbaş: Çok yoğun bir hazırlıkla gelmişsiniz. Ellerinize sağlık çok keyifli örnekler gösterdiniz dünyanın dört bir tarafından. Tabii özellikle bu hafif yapılar, işte karton borular içine beton dökme, modüler sistemler ki günümüzde tasarımda kaçınılmaz bir açılım. Endüstriyel tasarımdan kentsel tasarıma kadar bu modüler yaklaşımların önemini, değerini biliyoruz. Oldukça geniş kapsamlı bir konuşmaydı. Çok teşekkür ediyorum. Ben yine son sözü tabii ki Mimarlık Bölüm Başkanımız Nuran Hocama bırakacağım, ama ona bırakmadan önce bir sonraki oturumumuzla ilgili de bir bilgi vermek istiyorum. Şimdi yoğun başladık. Pazartesi, perşembe, pazartesiye geldik. Bu hafta çarşamba günü Mimarlık Bölümümüzün yine herkese açık etkinlikleri var. Bunu bütün sosyal medya ve internet web sitelerimizden paylaştık, duyurmaya devam edeceğiz. Onun için bu seminer serimizin 4. ayağını bu perşembe yapmak yerine bir sonraki pazartesi yapacağız. Yani 4. seminerimiz 13 Mart Pazartesi akşamı yine bu ortamda Zoom ortamında saat:18.00'de akşamüstü 6'da olacak. Bu sefer konuşumuz Dr. Öğretim Üyesi Pınar Özdemir Çağlayan Hocamız. Hocamız yine Işık Üniversitesi Mimarlık Bölümünde "statik" dersini, "statik ve mukavemet" dersini veren hocamız. Aynı zamanda da İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği öğretim üyemiz. Hocamızın konuşması: "Deprem Zararlarının Yönetimi: Saha Gözlemlerinden Örnekler" olacak. Yine üzücü bir konu ama depremle ilgili çok çok önemli ve alanlarımızı doğrudan ilgilendiren bir konu ve de bunu örneklerle paylaşacak hocamız. Çok değerli bir sunum olacağını düşünüyorum. İlgilenen herkesi bekliyoruz. Bu sefer bir sonraki pazartesiye

attık. Pazartesi akşamı tekrar buluşmak üzere. Şimdi son söz için ben Nuran Hocama sözü veriyorum. Nuran Hocam, buyurun sizinde mutlaka söylemek istedikleriniz vardır.

Nuran Zeren Gülersoy: Merhaba, ben her zaman ki gibi çok teşekkür edeceğim. Öncelikle Rüksan Hocama çok ani bir şekilde kendisinden ricada bulundum. Birtakım çalışmaları olduğunu biliyordum daha önceden kırmadı ve kısa bir süre içinde yoğun ve çok aydınlatıcı, bilgi verici konuşmayı hazırladı. Çok teşekkür ederim. Size de çok teşekkür ederim tekrar bize bu fırsatı verdiğiniz için. Kalıcı konut örnekleri yerleşme, barınma örnekleri gerçekten çok önemli. Ben belki minikte bir soru sorabilirim. Çok geç olmasına rağmen bunların yer seçimi konusunda ne düşünüyorsunuz? Şu anda yaşadığımız en önemli sorunlardan biri çadır alanları da dahil olmak üzere yer seçimleri. Deprem bölgesiyle ilişkisi olarak da nasıl bir yaklaşım kısaca onu sorabilir miyim?

Rüksan Tuna: Hocam, bu örneklerin tamamı yerel yönetimlerle birlikte çalışılan yerler. Yani mimar seçmiyor o yerleri.

Nuran Zeren Gülersoy: Evet politikacılar da seçmiyor herhâlde.

Rüksan Tuna: Evet. Belediye uygun olan yerleri Çin’de olsun, Sri Lanka’da olsun, Tayvan’da olsun. Bu yerleri belediye gösteriyor. Tasarımlar ona göre yapılıyor. Yani oradaki yaşayan halkın hem ihtiyacını bilen, onları dile getiren hem de yerini gösteren yerel yönetimler. Benim örneklerimde elbette bu sadece barınmayla ilgili, okullarla ilgili, eğitim kurumlarıyla ilgili veya çarşılarla, ticari alanlarla ilgili bir bu kadar daha güzel çok örnek var. Ben uzatmamak için kapsamı küçük ve şeyde kısıtlı tuttum. Ama gerçekten şimdiden bu projeleri tip proje hâline belki de getirip yapmakta fayda var, bir kenara koymak da fayda var. Büyük bir şeyle Türkiye’de de mimarlar kafa yoruyor buna. Çok iyi firmalarımız arkadaşlarımız var, ama çabucak can havliyle de örneğin; Tüyapta bir şey yapıldığını görüyorum. Küçük “Tiny House” cinsi barınmalar. Bunlar eğer katlanmıyorsa, demonte olmuyorsa, modüler değilse, hafif değilse oraya ulaşımında bir kısıtlar olacaktır. Onun için akademiye bu anlamda malzeme olsun, strüktür projeleri olsun çok büyük görev düşüyor. Yapılmış örnekler çok var. Bunlar daha da geliştirilebilir, irdelenebilir avantajları ve dezavantajları, daha güzelleri tasarlanabilir. Geçen sene Işık Üniversitesi güzel bir yarışma yapmıştı bölümler arası çalışmayı güçlendirmek için. Yine böyle şeyler yapabilir ve tabii ki ders olarakta koyabilir bu tasarımları geliştirmek üzere.

Nuran Zeren Gülersoy: Teşekkür ederim. Bizim bir dersimiz seçmeli ders olarak var. Geçen hafta sunum yapan Azime Hocamız o dersi veriyor.

Rüksan Tuna: Çok güzel.

Nuran Zeren Gülersoy: Planlama boyutundan mimarlık boyutuna kadar. Program revizyonu sırasında onu dikkate almıştık.

Rüksan Tuna: Evet çok yerinde bir karar.

Nuran Zeren Gülersoy: Ayrıca şu anda Proje.1 ve Proje.2’de Elif Hocamın ve Gülay Hocamın yönettiği stüdyoda bunun üzerinde fazla ayrıntısını henüz bilmiyorum, ama dönem sonunda onun da çok iyi bir, güzel bir sergisi olacağını düşünüyorum. O zaman sanırım kendilerinden bu konuda da ayrıntılı öğrenci çalışmalarını görme şansımız olacak. Çok teşekkür ederim.

Rüksan Tuna: Çok güzel.

Nuran Zeren Gülersoy: Ben bir de yarın ki seminerimizle ilgili, seminerlerimizle yarın değil.

Özgen Osman Demirbaş: Yarın değil Çarşamba Hocam.

Nuran Zeren Gülersoy: Çarşamba. Onu nedense ben bugün hep salıda zannediyorum. Demin de yaptım aynı hatayı. 2 seminerimiz var. Bunlardan bir tanesi Gazhane Hasanpaşa Gazhanesiyle ilgili. Hasanpaşa Gazhanesini koruma ve yeniden işlevlendirme sürecini hem uygulamayı hem projeyi yapan arkadaşlarımızdan, hocalarımızdan Gülsün Tanyeli, Sevim Aslan, Yıldız Salman ve Deniz Aslan'dan izleyeceğiz. Hepinizi buna, bu seminerimize de bekliyoruz, görmek istiyoruz. Diğeri de Çarşamba günü 10.00'da olacak. Çalışma Bitirme Projesinin çalışma alanıyla ilgili bu seminerler. Yakın çevresiyle Kurbağalıdere, İskiden Tunay Çarpar Araştırma Geliştirme Müdürü. Kurbağalıdere ve İstanbul'daki tüm derelerle ilgili yaklaşımlarını ve Kurbağalıdere özelindeki çalışmalarını aktaracak bize. Çok teşekkür ederken burada çok sevgili Aykut Hocamı görüyorum, Aykut Karaman Hocamı. Ona da ayrıca çok memnun olduğumu ve kendisine hoş geldiniz demek istediğimi belirtmek istiyorum. Her zaman bu kadar uzun konuşmuyordum, ama heyecanlandım doğrusu.

Aykut Karaman: Teşekkür ederim.

Rüksan Tuna: Onur duyduk.

Aykut Karaman: Çok teşekkürler. Benim için güzel bir şey oldu bu geçen dönem ben biliyorsunuz Mimar Sinandan emekli olduktan sonra Altınbaşta devam ediyorum. Yüksek lisans bir öğrencime geçen dönem bir tezini bitirdi. Nijeryalı bir öğrenci "affordable housing" üzerine orada da sizin gösterdiğiniz bazı örnekleri de teze almıştık. Özellikle o Alejandro Aravena'nın Şili'de yaptıklarını ve neyse başka örnekler. O açıdan da çok mutlu oldum sizin anlattıklarınızı duymaktan ve paralelliği görmekten ilgi alanlarımızın. Kutlarım.

Nuran Zeren Gülersoy: Çok teşekkürler.

Özgen Osman Demirbaş: Peki çok teşekkür ediyorum. Hocam size de teşekkürler bizimleydiniz. Rüksan Hocam ağızınıza sağlık, emeğinize sağlık. Teşekkür ederiz. Serimize devam edeceğiz. Paylaşmaya, öğrenmeye umuyorum daha güzel yarınları hep birlikte inşa edeceğiz. Herkese saygılarımı sunuyorum. İyi akşamlar diliyorum. Hoşça kalın.

Rüksan Tuna: İyi akşamlar.

*** Video burada sona eriyor. ***